

УДК 371.38

Лідія Кайдалова

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ORCID ID 0000-0003-4693-678X

DOI 10.24139/2312-5993/2025.04/058-069

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ПРОВЕДЕННЯ ОНЛАЙН-ЗАНЯТЬ ЗА УМОВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ: ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ

У статті розглянуто удосконалення методики проведення онлайн-занять за умов дистанційного та змішаного навчання; виокремлено принципи онлайн-освіти. Виявлено, що науковці досліджують особливості читання лекцій онлайн, порівнюючи їх з традиційними методиками; запроваджують цифрові інструменти у дистанційному та змішаному навчанні при проведенні онлайн-занять.

У процесі дослідження використано комплекс теоретичних та емпіричних методів (аналіз наукових праць, порівняння, системне узагальнення результатів,) для дослідження організації та проведення онлайн-занять, розробки рекомендацій для викладачів. Наведено приклад онлайн-заняття з навчальної дисципліни «Методика професійного навчання» із застосуванням цифрових ресурсів використання цифрових ресурсів Zoom, Google Meet та Microsoft Teams. Узагальнено цифрові ресурси, що можуть бути використані викладачами при проведенні онлайн-занять за умов дистанційного навчання.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в розробці рекомендацій для викладачів щодо вдосконалення методики онлайн-занять з використанням цифрових ресурсів та інноваційних педагогічних технологій у підготовці майбутніх фахівців в умовах дистанційного навчання.

Ключові слова. *Методика, дистанційне навчання, онлайн-освіта, онлайн-заняття, лекція-онлайн, відеоконференція, цифрові технології.*

Постановка проблеми. Інформатизація суспільства, онлайн-навчання, широке використання цифрових ресурсів, перехід від традиційного до дистанційного чи змішаного навчання, зумовили перегляд та вдосконалення методики проведення онлайн-занять у закладах вищої освіти. Швидка реакція на виклики сьогодення, уміння адаптуватись до нових умов, упровадження цифрових технологій та педагогічних інновацій у підготовці майбутніх фахівців, стали предметом дослідження багатьох науковців.

Вбачаємо за потрібне з'ясування та розширення можливостей застосування цифрових технологій та інноваційних педагогічних технологій, упровадження їх у методику викладання онлайн-занять за умов дистанційного навчання, що й стало предметом нашого дослідження.

Аналіз актуальних досліджень. Стрімкий розвиток цифрових технологій, розширення можливостей онлайн-навчання, використання цифрових ресурсів доповнюють і збагачують освітню та наукову

діяльність. Різні аспекти дослідження онлайн-навчання та проведення онлайн-занять висвітлено у працях вітчизняних та зарубіжних науковців (А. Беспалий, Л. Дегтярьова, О. Єгорова, О. Жмуренко, К. Климова, Т. Олефіренко, Р. Полевик, В. Стеценко, Н. Стеценко, Г. Ткачук та ін.).

Нам імponує думка Катерини Климової, яка порушує проблему використання онлайн-платформ у підготовці докторів філософії на прикладі дисципліни «Сучасні методики викладання у вищій школі та педагогічна майстерність» (Климова, 2021).

Особливості проведення онлайн-занять засобами сервісу Zoom в умовах дистанційного навчання студентів досліджували Г. Ткачук, В. Стеценко, Н. Стеценко (Ткачук, 2020, с. 189). Дослідження О. Єгорової присвячено особливостям читання лекцій онлайн, зроблено порівняння відео лекцій з традиційними, запропоновано рекомендації для удосконалення, беручи до уваги методичні, технічні, організаційні й психологічні особливості читання відео лекцій (Єгорова, 2021).

Проблему використання цифрових інструментів для забезпечення ефективного дистанційного і змішаного навчання в кризових умовах висвітлили у науковій праці А. Беспалий, Л. Дегтярьова та О. Жмуренко (Беспалий, А., 2021). Автори схарактеризували можливості цифрових інструментів при дистанційному та змішаному навчання, переваги онлайн-навчання, визначили ролі викладачів і студентів у дистанційному навчанні.

Аналіз наукових праць дозволяє констатувати, що незважаючи на значну увагу та одержані результати науковців, проблема залишається недостатньо вирішеною і потребує подальших досліджень з урахуванням викликів часу та вимог до рівня підготовки майбутніх фахівців в умовах дистанційного навчання.

Безумовно, перехід від традиційного до онлайн-навчання, упровадження цифрових технологій в освітній процес вимагає змін у підходах до організації освітнього процесу, виборі та застосуванні методики й технологій викладання навчальних дисциплін, організації та контролю самостійної роботи здобувачів освіти.

Метою статті є вивчення досвіду та дослідження методики викладання онлайн-занять за дистанційною формою у закладах вищої освіти в умовах цифровізації суспільства та дистанційного навчання.

Методи дослідження: теоретичний аналіз наукових праць з досліджуваної проблеми з метою визначення стану та актуальності досліджуваної проблеми; систематизація, узагальнення для

виокремлення особливостей проведення онлайн-занять із застосуванням цифрових ресурсів та інноваційних педагогічних технологій за умов дистанційного навчання.

Виклад основного матеріалу. Згідно з чинним законодавством, відповідно Закону про освіту (Закон про освіту, 2017) та Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна (Положення, 2024), основними формами дистанційного навчання є: лекція, лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття, консультація, факультатив, самостійна робота (Положення про дистанційне навчання, 2013). Констатуємо, що розроблені Міністерством освіти і науки України та Міністерством цифрової трансформації України, Рекомендації щодо відповідального впровадження та використання технологій штучного інтелекту у ЗВО (Рекомендації, 2025), спрямовані для забезпечення ефективного, етичного та безпечного використання систем штучного інтелекту (ШІ) в освітньому процесі, науковій та інноваційній діяльності процесі управління закладом вищої освіти, розвіюють міфи і загрози про ШІ, надають більш широкі можливості для проведення онлайн-занять.

Переконливою є думка Т. Олефіренко та Р. Полевик, що впровадження цифрових інструментів, включно з інтерактивними платформами, мобільними додатками, віртуальними лабораторіями та електронними підручниками забезпечують підвищення мотивації студентів, інтерактивність навчання та можливість індивідуального підходу. Слушним є те, що за допомогою цифрових освітніх ресурсів можна створити інноваційне освітнє середовище, яке відповідає сучасним вимогам ринку праці та сприяє всебічному розвитку майбутніх фахівців (Олефіренко, 2024).

Слід відзначити, що за форматом онлайн-заняття проводяться в синхронному, асинхронному або змішаному режимах. Синхронні онлайн-заняття проводяться в режимі реального часу за допомогою цифрових ресурсів Zoom, Google Meet та Microsoft Teams для конференцій, лекцій, практичних і семінарських занять, вебінари, тренінги, коуч-сесії, опитування, тестування, консультацій.

При проведенні занять поєднуються текстова, графічна, відеоінформація чи анімація. Асинхронні онлайн-заняття проводяться в довільному порядку, за допомогою цифрових ресурсів Zoom, Google Meet, Microsoft та ін., що надають можливості перегляду відеолекцій, презентацій, віртуальні музеї, онлайн-бібліотек, вебсайтів та ін). При

асинхронному режимі можуть використовуватись такі ресурси як електронна пошта, соціальні мережі, навчальні освітні платформи, форуми. Змішані заняття поєднують як синхронну, так і асинхронну форми.

Безсумнівно, що онлайн-заняття за умов дистанційного навчання мають певні відмінності з традиційними і ґрунтуються на принципах, які є загальними і мають відмінності від очного навчання. Нами сформульовано найбільш важливі принципи, характерні для онлайн-занять: науковості, послідовності, відкритості, мобільності, гнучкості, інтерактивної взаємодії, унаочнення матеріалу, персоналізації навчання (з урахування потреб і можливостей здобувачів), відповідальності, конфіденційності, самостійності та ін.

Метою занять-онлайн є формування компетентностей відповідно до освітньо-професійної програми та програм з навчальної дисципліни, володіння здобувачами теоретичними знаннями та практичними вміннями з урахуванням нових досягнень освіти і науки, перспективного досвіду роботи викладачів.

В умовах дистанційного навчання лекція є провідною формою, але дещо змінюється методика її проведення. Лекція в освітньому процесі є не тільки формою та засобом повідомлення наукової та навчальної інформації, а й процесом посилення мотивації навчання, самомотивації, активізації розумової діяльності, організації самостійного навчання здобувачів, спонукання до постійного оновлення та вдосконалення набутого досвіду.

У цьому аспекті варто взяти до уваги, що на відміну від традиційної, лекція-онлайн відрізняється наповненням та структуруванням контенту, форматом проведення, способом подання матеріалу, використання унаочнення, контактом з аудиторією тощо.

На наш погляд, лекції-онлайн повинні містити інтерактивні запитання, що посилять мотивацію і зацікавленість у навчанні. Ми погоджуємось з Є. Процько, який досліджує важливі аспекти лекції у дистанційному навчанні й аналізує лекцію-онлайн як головну форму групової роботи зі студентами, спосіб надання першоджерел інформації у синхронному та асинхронному форматі. Лекцію та відеолекцію автор розглядає як першоджерело отримання здобувачами освіти інформації для реалізації у межах дистанційної форми (Процько, 2021).

Нам видається, що вдосконалення методики проведення лекцій, практичних і семінарських занять-онлайн у дистанційному навчанні буде ефективним за умов упровадження цифрових технологій та

педагогічний інновацій в освітній процес, що сприятиме інтенсифікації та персоналізації навчання, створення умов для розвитку особистості .

Наведемо приклад практичного заняття з навчальної дисципліни «Методика професійного навчання для другого (магістерського) рівня спеціальності 015.39 Професійна освіта. Цифрові технології з теми «Методика проведення онлайн-занять». Метою викладання навчальної дисципліни є оволодіння магістрантами теоретичними та практичними знаннями з урахуванням нових досягнень методичної науки, перспективного досвіду роботи викладачів; дидактичними основами відбору змісту, структуруванням навчального матеріалу з дисципліни, видами та формами проведення навчальних занять; оволодіння сучасними формами, методами навчання, педагогічними технологіями та самостійною роботою студентів.

Проведенню заняття передувала попередня підготовка, розробка сценарію і послідовності етапів проведення заняття, розробка завдань; розробка методичних рекомендацій; розробка засобів наочності та дидактичних матеріалів. Викладач повинен враховувати такі вимоги: реальність і вірогідність матеріалів; різноманітність матеріалів, їх новизна; дидактична доцільність і прийнятність матеріалів, їх повчальність; посиленість засвоєння на високому рівні складності тощо.

Наголосимо, що при проведенні онлайн-заняття було передбачено роботу в малих групах, активізацію під час заняття, питання-відповіді, використання сторітелінгу. тренінгу тощо. Метою практичного заняття «Методика проведення онлайн-занять» є: оволодіння методикою використання цифрових ресурсів Zoom, Google Meet, Microsoft Teams та ін. для проведення лекцій, практичних та семінарських занять, консультацій, чат-занять, веб-занять. Виконанню практичних завдань передував вхідний тестовий контроль для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями.

Наведемо **приклади практичних завдань:**

1. Порівняйте функціональні можливості Zoom, Google Meet та Microsoft Teams для проведення онлайн-занять.

2. На основі аналізу обґрунтуйте вибір освітньої платформи для різних форм занять-онлайн (лекція, практичне чи семінарське заняття, консультація).

3. Опишіть детальний сценарій проведення заняття (на вибір) з використанням цифрових інструментів (екранний режим, інтерактивні опитування, робота в групах, чат-активність тощо).

4. Розробіть сценарій чат-заняття у месенджері чи в чаті (Telegram, Microsoft Teams, Google Chat).

Запитання для самоконтролю:

1. Які особливості проведення занять-онлайн з використанням Zoom, Google Meet та Microsoft Teams для проведення конференцій, відеолекцій, практичних і семінарських занять, консультацій; чат-заняття, веб-заняття?

2. У чому відмінність онлайн-занять від аудиторних? Відзначте сильні та слабкі сторони методики проведення онлайн-занять.

3. Які критерії оцінки онлайн-занять є найбільш ефективними (змістова насиченість, залучення студентів, технічна якість, зворотний зв'язок)?

Під час практичного заняття студенти демонстрували активну групову та індивідуальну діяльність, самостійність, зацікавленість у хороших результатах; розширили можливості використання цифрових ресурсів, підготували сценарій проведення онлайн-занять, взяли участь у обговоренні.

На завершальному етапі заняття було проведено аналіз результатів, зроблено підсумок і надано рекомендації щодо самостійної роботи та підготовки до наступного заняття.

Протягом заняття працював чат, куди студенти ставили запитання, а викладач надавав відповіді та рекомендації. Зворотний зв'язок є важливим, оскільки надає викладачеві зрозуміти чи ефективною є запропонована методика, чи досягнуто мети заняття; які методи спрацювали; як оцінюють студенти свою діяльність, що визвало у них труднощі при виконанні завдань тощо.

Безперечно, практичні заняття значною мірою забезпечують відпрацювання набутих знань, умінь і навичок прийняття практичних рішень у реальних умовах професійної діяльності, ґрунтуються на теоретичній основі, розвивають логічне мислення, вміння аналізувати явища, узагальнювати факти, сприяють регулярній і планомірній самостійній роботі у процесі вивчення навчальної дисципліни.

Наприкінці заняття було проведено бесіду з магістрантами щодо переваг використання цифрових ресурсів та удосконалення методики онлайн-занять. За результатами зворотного зв'язку здобувачі відзначили, що при проведенні практичних і семінарських онлайн-занять виправданим є використання цифрових ресурсів, елементів тренінгу, коуч-сесії, вебквест, рольові ігри, сторітелінгу, групові та

індивідуальні опитування, міні-дискусії, чати, віртуальні, дискусійні обговорення та ін. Опитувані зауважили, що при проведенні практичних та семінарських онлайн занять ефективним є використання презентацій, відео та аудіо матеріалів, наочних матеріалів, цифрових ресурсів та ін. Також магістранти наголосили, що важливою є інтерактивна взаємодія викладача зі студентами, студентів між собою (залучення студентів до обговорення, дискусій, генерування ідей, виконання проєктів, аналіз ситуацій, презентація результатів, рефлексія, підведення підсумків тощо). Інтерактивне навчання ставить на меті створення комфортних, наближених до професійної діяльності, умов навчання, за яких кожен студент відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність і які забезпечать активну взаємодію студентів між собою. У свою чергу зауважимо, що інтерактивне навчання потребує спеціальної організації навчальної діяльності, обмін ідеями, думками, досвідом тощо.

Також звертаємо увагу на важливість педагогічної комунікації між викладачами і здобувачами у цифровому середовищі, що потребує нових підходів і компетентностей, взаємодії, гнучкості та доступності. Зауважимо, що використання цифрових інструментів і ресурсів забезпечує ефективну взаємодію та педагогічну комунікацію в цифровому середовищі як між викладачем і студентами, так і між студентами. Викладач використовує педагогічну підтримку, позитивні коментарі, посилює мотивацію до навчання.

Зокрема, електронна пошта використовується в навчальному процесі для пересилання завдань викладачем, повідомлень, навчально-методичного забезпечення, передавання текстових файлів, поширення навчальної інформації, конспектів лекцій, презентацій тощо. Магістранти надсилають виконані завдання, підготовлені доповіді, відповіді на тести, самостійні роботи тощо.

Наголошуємо, що індивідуальні або групові консультації у дистанційному навчанні є необхідними для: підтримки мотивації навчання, відповідей на запитання здобувачів, оцінювання результатів, допомоги з організації самостійної роботи, зворотного зв'язку тощо. Найбільш поширеними і зручними для консультування є платформи: Google Meet, Microsoft Teams, Zoom, Telegram, Viber та інші.

На наш погляд, на особливу увагу в дистанційному навчанні заслуговує самостійна робота студентів, яка є передбачена навчальним планом і є важливою складовою освітнього процесу. Студенти працюють

самостійно у зручний час, готуються до лекцій, опрацьовують матеріал текстів, відео, презентацій; виконують домашні завдання. Вони можуть користуватись цифровими ресурсами Google Meet, Microsoft Teams, Kahoot, Copilot, Coursera, Prometheus; електронними бібліотеками для написання рефератів, виконання завдань, підготовки до занять, проходити онлайн-курси, брати участь у тренінгах, коучингах; виконувати презентації, інтерактивні завдання тощо.

Проілюструємо окремі цифрові ресурси, наведені у таблиці 1, як можуть бути використані викладачами при підготовці ті проведенні онлайн-занять та здобувачами під час онлайн-занять та для самостійної роботи за умов дистанційного навчання:

Таблиця 1

**Приклади використання цифрових ресурсів
при проведенні онлайн-занять**

Цифрові ресурси	Призначення	Онлайн-заняття
Moodle	організація навчання (текст, презентація, відео, перевірка та оцінювання результатів), асинхронні заняття, дискусійні форуми, календар подій, новини	організація навчання; завдання для практичних, семінарських занять, контролю та оцінювання результатів; завдання для самостійної роботи
Zoom	відеоконференції, командний чат, групова робота, демонстрація відео, презентацій та матеріалів	лекції, практичні і семінарські заняття, індивідуальні консультації, тренінги, круглі столи, вебіари
Google Meet, Microsoft Teams	відеоконференції, чат для спілкування, зберігання та обмін документами; віртуальні класи; вебіари, тестування, облік результатів навчання	лекції, практичні і семінарські заняття, проекти, віртуальні класи, індивідуальні консультації
Google Classroom, Google Docs, з додатками Google	синхронне та асинхронне навчання, доступ до ресурсів, оцінювання завдань, комунікація	практичні і семінарські заняття, віртуальні класи, проекти
Kahoot	вікторини, ігрові методи навчання, опитування, перевірка знань, зворотній зв'язок	практичні і семінарські заняття; самостійна робота
Інтерактивні дошки Miro, Padlet	опитування, обговорення ідей, проектів	практичні і семінарські заняття, індивідуальні, вебіари, тренінги
YouTube	відеоматеріали	лекції, практичні і семінарські заняття,

		індивідуальні консультації
Power Point	створення та демонстрація коротких відео, презентацій	самостійна робота, виконання домашніх завдань
Соціальні мережі та месенджери (Telegram, Viber, WhatsApp, Discord)	комунікації з викладачами та студентами, розсилання повідомлень, методичних матеріалів, листування, консультації; зворотний зв'язок	практичні і семінарські заняття, консультації, самостійна робота, результати навчання
Google Chat, ChatGPT, Microsoft Copilot, Claude	пошук та систематизація джерел; вибір методів, методик; генерування тексту, зображення, відео; переклад	практичні і семінарські заняття, самостійна робота; підготовка до іспитів; вивчення мов

Зважаючи на можливості та переваги використання цифрових інструментів у методиці викладання навчальних дисциплін зауважимо, що вони мають такі недоліками: проблеми зі зв'язком, низька мотивація, відсутність безпосереднього контакту, технічні проблеми, невідповідність викладачів і здобувачів до користування ресурсами, погане самопочуття із-за тривалого перебування перед екраном, зниження контролю за навчальним процесом тощо.

Проведене дослідження надало можливість сформулювати рекомендації для викладачів щодо удосконалення методики проведення занять-онлайн у закладах вищої освіти:

- онлайн-навчання потребує нових підходів і компетентностей викладачів;
- ретельне планування, підготовка, організація та проведення онлайн-занять з використанням цифрових інструментів;
- розширення можливостей застосування цифрових ресурсів, інтерактивного навчання та педагогічних інновацій при підготовці та проведенні онлайн-занять;
- використання гейміфікації та технологій штучного інтелекту під час проведення занять та самостійної роботи;
- забезпечення комунікації для взаємодії, створення доброзичливої атмосфери, регулярні обговорення, обмін ідеями і думками (цифрові ресурси, чат, форум, соціальні мережі, електронна пошта та ін.);
- підвищення рівня цифрової компетентності викладачів, обмін ідеями, спільні проєкти; навчальні вебінари і тренінги; професійні спільноти, обмін досвідом тощо;

– зворотній зв'язок, відповіді на запитання здобувачів, коментарі щодо перевірки та діагностування результатів навчання; педагогічна рефлексія .

Висновки. Результати наукового пошуку засвідчили, що онлайн-навчання є затребуваним у сучасних умовах, що в свою чергу зумовлює удосконалення методики проведення онлайн-занять, потребує володіння викладачами комунікативною і цифровою компетентністю, сучасними технологіями, педагогічними інноваціями, комунікаціями в цифровому середовищі. Необхідно зазначити, що використання цифрових ресурсів у дистанційному навчанні підвищують мотивацію, забезпечують персоналізацію навчання, розширюють можливості роботи з інформацією, посилюють відповідальність здобувачів освіти за результати навчання.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у подальшому дослідженні онлайн-навчання, цифрової компетентності викладачів, застосуванні цифрових ресурсів та інноваційних педагогічних технологій з метою підготовки фахівців нового покоління в сучасних умовах.

ЛІТЕРАТУРА

- Беспалий, А., Дегтярьова, Л., Жмуренко, О. (2021). Використання цифрових інструментів для забезпечення ефективного дистанційного і змішаного навчання в кризових умовах. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*, (15), 224–240. <https://doi.org/10.31865/2414-9292.15.2021.243008>. (Bespaliy, A., Degtyareva, L., Zhmurenko, O. (2021). Using digital tools to ensure effective distance and blended learning in crisis conditions. *Teacher professionalism: theoretical and methodological aspects*, (15), 224–240. <https://doi.org/10.31865/2414-9292.15.2021.243008>)
- Егорова О.В. (2021). Особливості читання лекцій онлайн. *Освітня аналітика України*, 2(13), 70-81. (Yegorova O.V. (2021). Peculiarities of online lecture delivery. *Educational Analytics of Ukraine*, 2(13), 70-81).
- Закон України «Про освіту», 2017. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>. (*Law of Ukraine "On Education"*, 2017. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>)
- Климова, К. (2021). Використання онлайн-платформ у підготовці докторів філософії з дисципліни «Сучасні методики викладання у вищій школі та педагогічна майстерність». *Нові технології навчання*, 95, 90-97 (Klymova, K. (2021). The use of online platforms in the preparation of doctors of philosophy in the discipline "Modern teaching methods in higher education and pedagogical skills". *New teaching technologies*, 95, 90-97).
- Олефіренко Т., Полевик Р. (2024). Освітні ресурси як інструмент професійного розвитку майбутніх учителів технологічної освіти. *Освітньо-науковий простір*, 7(2).Т.1, 121-130 (Olefirenko T., Polevyk R. (2024). Educational resources as a tool for the professional development of future teachers of

- technological education. *Educational and scientific space*, 7(2). Vol. 1, 121-130).
- Про затвердження Положення про дистанційне навчання : наказ Міністерства освіти і науки України від 25 квітня 2013 р. № 466. *Офіційний вісник України*, 36, 202-206 (On approval of the Regulations on distance learning: order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated April 25, 2013 No. 466. *Official Gazette of Ukraine*, 36, 202-206).
- Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна*. 2024. <https://karazin.ua/storage/documents>. (*Regulations on the organization of the educational process at the V. N. Karazin Kharkiv National University*. 2024. <https://karazin.ua/storage/documents>)
- Процько, Є. (2022). Лекція як форма дистанційного навчання сьогодні. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*, 1(7), 105-112. [https://doi.org/10.31499/2706-6258.1\(7\).2022.261215](https://doi.org/10.31499/2706-6258.1(7).2022.261215). (Protsko, E. (2022). Lecture as a form of distance learning today. *Psychological and pedagogical problems of modern school*, 1(7), 105-112. [https://doi.org/10.31499/2706-6258.1\(7\).2022.261215](https://doi.org/10.31499/2706-6258.1(7).2022.261215))
- Рекомендації щодо відповідального впровадження та використання технологій ШІ у ЗВО*, 2025. Режим доступу <https://mon.gov.ua/news/shtuchnyi-intelekt-u-zakladakh-vyshchoi-osvity-rekomendatsii-dlia-vykladachiv-studentiv-i-pratsivnykiv-zvo>. (*Recommendations on the responsible implementation and use of AI technologies in higher education*, 2025. Access mode <https://mon.gov.ua/news/shtuchnyi-intelekt-u-zakladakh-vyshchoi-osvity-rekomendatsii-dlia-vykladachiv-studentiv-i-pratsivnykiv-zvo>)
- Ткачук Г. В., Стеценко В. П., Стеценко Н. М. (2020). Особливості проведення онлайн-занять засобами сервісу Zoom в умовах дистанційного навчання студентів. *Інформаційно-комп'ютерні технології – 2020 (ІЛЕ-2020)*: матеріали XI Міжнародної наук .техн. конф. 09-11квітня 2020 р., Житомир, сс. 189-190. Tkachuk, H. V., Stetsenko, V. P., & Stetsenko, N. M. (2020). Features of conducting online classes using Zoom during distance learning. In *Information and Computer Technologies – 2020 (ILE-2020): Proceedings of the 11th International Scientific and Technical Conference (April 9–11, 2020, Zhytomyr)* (pp. 189–190). Zhytomyr.

SUMMARY

Kaydalova Lidiya. Improving the Methodology of Conducting Online Classes under Distance Learning Conditions: Theoretical and Practical Aspect.

The article examines the methodology of conducting online classes in the context of distance and blended learning and outlines the core principles of online education. A combination of theoretical and empirical methods was used to analyze the current state of online teaching and to develop recommendations for instructors on how to enhance their classes through the use of digital resources and innovative pedagogical technologies. The aim of the study is to identify the specific features of online teaching methods in higher education institutions using digital tools. It has been established that, unlike traditional lectures, online lectures differ in terms of content structure, delivery format, presentation methods, visualization, and interaction with the audience. A comparative analysis of online versus traditional lectures has been carried out, highlighting these distinctions.

An example of a practical session from the course "Methods of Vocational Training" using digital platforms (Zoom, Google Meet, Microsoft Teams, Telegram,

Google Chat, etc.) is provided. It is recommended to incorporate interactive tools during practical and seminar-based online classes, such as training elements, coaching sessions, web quests, role-playing games, storytelling, group and individual surveys, mini-discussions, chats, and virtual or discussion-based forums. Examples and potential uses of digital resources in conducting online classes are also presented. The importance of interactive engagement between the instructor and students, as well as among students themselves, is emphasized—through discussions, debates, idea generation, project work, situation analysis, presentations, reflection, and summarization.

Digital tools and their capabilities in the context of online instruction are outlined, along with their benefits and limitations. The practical significance of the research findings lies in the development of recommendations for improving online teaching methodology and their potential application by educators in training future professionals in a remote learning environment.

Key words: *methodology, distance learning, online education, online classes, online lecture, video conference, digital technologies.*

УДК 378.147:614.253.1

Володимир Макаренко

Полтавський державний медичний університет

ORCID ID 0000-0001-5591-6145

DOI 10.24139/2312-5993/2025.04/069-080

КЕЙС-МЕТОД У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ: ШЛЯХ ДО РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Стаття присвячена проблемі формування креативної компетентності у майбутніх лікарів, яка є актуальною для сучасної медичної освіти. Вона включає теоретичний аналіз кейс-методу як інструменту розвитку креативності у здобувачів освіти та узагальнення досвіду його застосування на заняттях з медичної і біологічної фізики. Автор зазначає, що теоретичний аналіз досліджень констатує зростаючу потребу в лікарях з високим рівнем креативної компетентності та використання кейс-методу як ефективного інструменту для аналізу клінічних ситуацій, але відсутні системні наукові підходи до її розвитку. Дослідження підтверджує дієвість кейс-методу стосовно формування креативної компетентності майбутніх лікарів. На основі його результатів, рекомендується ширше застосовувати цей метод у викладанні як фундаментальних, так і клінічних дисциплін. Автор наголошує на необхідності розробки комплексних методик, що покращать навчання та якість підготовки майбутніх лікарів.

Ключові слова: *креативна компетентність, кейс-метод, медична і біологічна фізика, проблемно-орієнтоване навчання, клінічні ситуації, майбутні лікарі, мотиваційний компонент, аналітичне мислення.*

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток медицини та глобальні виклики вимагають від сучасного лікаря не лише глибоких знань, а й креативного мислення, що дозволяє швидко приймати рішення в нестандартних ситуаціях. Традиційні методи навчання часто не забезпечують повноцінного розвитку цих якостей, тому актуальним